

جغرافیا و روابط انسانی، پاییز ۱۴۰۲، دوره ۶، شماره ۲، صص ۶۶۱-۶۴۳

سنجش و ارزیابی اثرات حکمروایی خوب بر بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی مناطق روستایی مطالعه موردی: روستاهای بخش جلگه استان اصفهان

مریم اسدی

دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم جغرافیایی، شهر اصفهان، ایران Maryam31.06.77@gmail.com

تاریخ ۱۴۰۲/۰۱/۳۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۲۲

چکیده

در این پژوهش سعی بر این است که به مطالعه و تحلیل اثرات حکمروایی خوب بر بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی مناطق روستایی بخش جلگه بپردازد. این تحقیق از لحاظ هدف توسعه‌ای، با ماهیت، پیمایشی و نیز از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش کلیه سرپرستان خانوار ساکن روستاهای بخش جلگه است که طبق آخرین سرشماری ۱۳۹۵، $N=10267$ نفر و ۳۴۹۹ خانوار است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران $n=370$ محاسبه شد. ابزار مورد استفاده پرسشنامه (محقق ساخته) بود و روایی صوری به وسیله اساتید دانشگاه محقق تأیید شد و با ضریب آلفای کرونباخ پایایی پرسشنامه، برای حکمروایی خوب ۰/۸۱ درصد و کیفیت زندگی ۰/۸۲ درصد محاسبه گردید. به صورت اصل تسهیم به نسبت میان سرپرستان خانوار توزیع شد. تحلیل داده‌ها نیز به کمک نرم‌افزار $Spss^{23}$ و با آزمون‌های آماری T تک نمونه‌ای، همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام گرفت. وضعیت حکمروایی خوب در منطقه با میانگین $(2/77)$ و کیفیت زندگی با میانگین $(2/81)$ از نگاه جامعه محلی به کمک آزمون T تک نمونه‌ای مورد سنجش قرار گرفت و کمی بهتر از حد متوسط ارزیابی گردید. ضریب همبستگی پیرسون نشان از همبستگی متوسط تا قوی بین دو متغیر پژوهش دارد. رگرسیون چندگانه (با استفاده از ضریب بتا) نشان از رابطه مثبت بین تمام متغیرهای حکمروایی خوب (متغیر مستقل) بر بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی روستاییان (متغیر وابسته) بود. شاخص اجماع محوری ۰/۳۶ درصد بیشتر از سایر شاخص‌ها در بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی تأثیر دارد. نتیجه اینکه با توجه به وضعیت حکمروایی خوب و کیفیت زندگی در روستاهای بخش جلگه با بهبود شاخص‌های حکمروایی خوب، شاخص‌های کیفیت زندگی نیز بهبود پیدا خواهد کرد. در پایان سؤالات تحقیق مورد سنجش و فرضیه تحقیق نیز تأیید گردید لذا با توجه به میانگین شاخص‌ها به دست آمده پیشنهادانی ارائه گردید.

کلیدواژه‌ها: کیفیت زندگی، حکمروایی خوب، توسعه روستایی، بخش جلگه

مقدمه

قرن‌ها است که مردم به طور ذاتی به دنبال یک زندگی خوب بوده‌اند و در این راستا برای بهبود شرایط زیست خود سعی می‌کردند تا از استعداد و توانمندی‌ها و ظرفیت‌های خود حداکثر بهره‌برداری را بنمایند از این رو همواره مسئله اصلی این بود که زندگی مطلوب و باکیفیت چگونه زندگی است. **در این بین** شاخص تعیین‌کننده یک اجتماع، کیفیت زندگی است که دربرگیرنده مهم‌ترین عواملی است که بیانگر چگونگی زیستن افراد در یک جامعه و رفاه شخصی افراد است (بین - بارکوسا^۱، ۲۰۱۶). مطالعه کیفیت زندگی در نواحی روستایی در سال‌های اخیر مورد توجه گسترده بوده است. محققان رشته‌های گوناگون از جمله شهرسازی، جغرافیا، جامعه‌شناسی، اقتصاد، روان‌شناسی، علوم سیاسی بازاریابی و مدیریت در این عرصه مشارکت داشته‌اند اما این مطالعات از جنبه‌های متعددی مانند مقیاس مطالعه، قلمروهای مورد استفاده و روش‌های سنجش کیفیت زندگی متفاوت است

بنابراین کیفیت زندگی زمانی تحقق میابد که تغییراتی در شرایط زندگی فردی و اجتماعی انسانها شکل گرفته و نمود عینی آن قابل مشاهده و نمود ذهنی آن نیز قابل درک باشد (سجاسی قیداری، ۱۳۹۵: ۶). با این اوصاف، روش‌های گوناگونی برای مطالعه کیفیت زندگی در نواحی روستایی به کار گرفته شده است با این وجود تاکنون چارچوب جامعی برای مطالعه کیفیت زندگی به صورت یکپارچه و کل‌گرایانه و متکی بر شاخص‌های فیزیکی مکانی و اجتماعی ارائه نشده است.

با توجه به مطالب گفته شده کیفیت زندگی روستایی یکی از مهمترین حوزه‌های مطالعات شهری در کشورهای مختلف است. این مهم به دلیل اهمیت روزافزون مطالعات کیفیت زندگی در پایش سیاست‌های عمومی و نقش آن به عنوان ابزاری کارآمد در مدیریت و برنامه‌ریزی روستایی است. و یکی از راه‌های تقویت کیفیت زندگی حکمروایی خوب است.

و در این دیدگاه تصمیم‌گیری بر اساس نیازهای زینفعان محلی و تقسیم قدرت و انتقال اطلاعات و از پایین به بالا میباشد (گو^۲-ترونیو، ۲۰۱۱: ۴). در این بین باید عنوان کرد که ظرفیت‌سازی برای زمامداری درست و مطلوب، ابزار اولیه ریشه‌کنی فقر و بهره‌مند شدن عادلانه و همه‌اشار مردم از مواهب زندگی و مشارکت در تمامی امور زندگی است و این امر با حکمروایی خوب امکان‌پذیر است؛ به عبارت دیگر حکمروایی خوب به مردم اجازه می‌دهد سطح بالاتری از چیز دیگری که دارند، بدست آورند و به‌طور مستقیم این امر برای رفاه آنها مهم است (هلویل، و همکاران^۳، ۲۰۱۸: ۲). و در حکمروایی خوب است که مردم روستایی می‌توانند برای سرنوشتشان تصمیم

¹ Bien - Barkowska

² Go - Trounfo

³ Hellewell

بگیرند (طالشی و همکاران، ۱۳۹۶:۳) مضاف بر این حکمروایی، اعمال قدرت سیاسی، اداری و اقتصادی در مدیریت امور کشورها و در سطوح مختلف (کلان تا محلی) است که در قالب یک فرایند، افراد و گروه‌ها می‌توانند به منافع خود دست یابند (وورد^۱، ۲۰۱۷:۱۳۲). بنابراین حکمروایی خوب را روند یا هدفی دانست که باید بتواند فقر، ناامنی و تبعیض را از میانبردارد (مطیعی لنگرودی و حجی پور، ۱۳۹۷:۵).

درواقع اگر بخواهیم کیفیت زندگی روستاییان را در حال و آینده بهتر کنیم فقط باید آن را در چهارچوب پایداری قرار دهیم. از این رو حکمروایی روستایی و توسعه پایدار روستایی و کیفیت زندگی روستایی رابطه‌ی بسیار محکم و علت و معلول بین این سه برقرار است که بهبود و تحقق یکی منجر به بهبود و تحقق دیگری می‌شود (قادرمرزی و همکاران، ۱۳۹۷:۴).

حکمروایی خوب به‌عنوان یک پیش‌ران و ابزار در اکثر کشورهای در حال توسعه‌ای که به یک الگوی بومی معتقد هستند تبدیل شده است؛ زیرا حکمروایی خوب با شاخص‌هایی نظیر شفافیت، عدالت محوری و ... از اصول و چارچوب مناسبی برای مبارزه با فقر، و ایجاد رفاه برخوردار است. لذا یکی از فرآورده‌های حکمروایی خوب روستایی بهبود عدالت، آزادی اندیشه و بیان، تقسیم قدرت، شنیده شدن صدای همه در توسعه و بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی است. به سخن دیگر حکمروایی خوب به نحوی غیرقابل انقطاع با مقوله کیفیت زندگی روستاییان در ارتباط است از این رو دسترسی به کیفیت زندگی به شرط تقویت حاکمیت خوب روستایی است. در این پژوهش سعی بر آن است که ضمن سنجش وضعیت شاخص حکمروایی خوب و کیفیت زندگی، تأثیر حکمروایی خوب را بر کیفیت زندگی مناطق روستایی بخش جلگه استان اصفهان مورد کنکاش قرار دهد. در پایان نیز با توجه به شناسایی وضعیت شاخص‌ها پیشنهادهایی جهت تقویت حکمروایی خوب و بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی ارائه دهد. هدف اصلی پژوهش سنجش و ارزیابی اثرات حکمروایی خوب بر بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی مناطق روستایی بخش جلگه استان اصفهان می‌باشد. لذا سوال اصلی این پژوهش به این شرح است که آیا بین اثرات حکمروایی خوب بر بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی مناطق روستایی بخش جلگه استان اصفهان رابطه وجود دارد؟

پیشینه پژوهش

رئیزی و بازوند (۱۴۰۱)، در پژوهشی با موضوع ارزیابی اثرات حکمروایی خوب بر سرزندگی خانوارهای روستایی (مطالعه موردی روستاهای شهرستان زاهدان نشان دادند، حکمروایی خوب بر متغیر سرزندگی اجتماعی و سرزندگی فرهنگی به ترتیب با ضریب تایی ۰/۳۲۱ و ۰/۲۵۶ تاثیر دارد.

¹ Woreda

مومنی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با موضوع اثرات حکمروایی خوب بر زیست پذیری سکونت‌گاه‌های پیراشهری در دهستان آدران نتایج نشان داد رعایت عدالت اجتماعی از جانب مدیران محلی با استفاده از الگوی حکمروایی خوب باعث توزیع برابر امکانات و بهبود زیست پذیری و افزایش کیفیت زندگی هرچه بیشتر در مناطق روستاهای پیراشهری منطقه مورد مطالعه شده است.

سجاسی قیداری و همکاران (۱۳۹۶) بین حکمروایی خوب روستایی و توسعه کالبدی رابطه مستقیم و شدید وجود دارد و با پایین بودن سطح مدیریت محلی و حکمروایی خوب روستایی سطح توسعه کالبدی نیز پایین خواهد بود. شریف‌زادگان و قانونی (۱۳۹۶) تصمیم‌گیران و مسئولان ملی و محلی اگر خواستار بهبود کیفیت زندگی شهروندان هستند، یکی از اقدامات مناسب برای دستیابی به این هدف، افزایش کیفیت حکمروایی در کشورها و شهرهاست. زیاری و همکاران (۱۳۹۷) بین حکمروایی خوب و زیست پذیری رابطه ضعیف تا متوسطی وجود دارد. رحمانی فضلی و همکاران (۱۳۹۶) روستاهایی که از وضعیت حکمروایی خوبی برخوردار هستند پایداری بهتری نیز دارند. مآمن یوسف و همکاران (۲۰۱۵) رابطه علی‌مثنی بین حکمروایی خوب و اعتماد شهروندان نسبت به حکومت و تعدیل اقدامات غیراخلاقی و منفی در حاکمیت وجود دارد. رحمانی فضلی و همکاران (۱۳۹۳) رویکرد حکمروایی خوب می‌تواند در ساختار نوین مدیریت روستایی مطلوب عمل نماید. رکن‌الدین افتخاری و همکاران (۱۳۹۰) رهیافت حکمروایی خوب روستایی می‌تواند به چالش‌های مدیریتی توسعه روستایی در ایران پاسخی درخور دهد و توسعه روستایی را سرعت ببخشد. نوروزی و ابراهیمی (۱۳۹۷) بین روستاها به لحاظ تحقق حکمروایی خوب تفاوت معناداری وجود دارد. دادورخانی و همکاران (۱۳۹۰) حکمروایی خوب با دارا بودن شاخص‌هایی نظیر مشارکت و ... سبب ایجاد کاهش فقر خواهد شد. المنوفی^۱ و همکاران (۲۰۱۴) استراتژی توسعه روستایی مصر نیاز به ساختاری همراه با یکپارچگی و تشریک‌مساعی همه بازیگران در عرصه مدیریت و برنامه‌ریزی در جهت رسیدن به اهداف توسعه روستایی و درنهایت توسعه اجتماعی-اقتصادی حقیقی، امنیت غذایی و کاهش فقر دارد. با این وجود برخی عوامل مانند فساد، عدم آموزش، سیستم ضعیف نظارت و ارزیابی سطح پایین هماهنگی و ظرفیت پایین اجرایی می‌توانند مهمترین دلایل عدم تحقق شاخص‌های ذکر شده برای حکمروایی خوب باشند (آدیسالم^۲، ۲۰۱۵).

مبانی نظری

کیفیت زندگی بیش از هر چیز امری نسبی است و برای تعریف و سنجش آن معیار مطلق و جامع و جهان‌شمولی وجود ندارد که در همه‌جا مصداق داشته باشد. کیفیت زندگی مفهومی است که به‌شدت متأثر از زمان و مکان است.

¹ Elmenofi

² Adisalem

(ترک اوغلو - کیلین،^۱ ۲۰۱۲). به عبارت دیگر معیارها و شاخص‌های کیفیت زندگی در هر شرایط مکانی فضایی وضعیت متفاوتی برخوردار هستند. (عزیز پور و همکاران، ۱۳۹۳: ۳). که از جمله دلایل آن فقر گسترده، نابرابری در توزیع امکانات، برخوردار نبودن از حداقل شرایط زندگی مانند، دسترسی نداشتن به آب بهداشتی سالم و فاضلاب مناسب در روستاها است (هامر و اسپیر^۲، ۲۰۱۶)؛ بنابراین به دلیل شرایط خاص زندگی در محیط‌های روستایی، وابستگی امنیت غذایی مردم کشور به روستا و محل تولید محصولات استراتژیک از مهم‌ترین توجهات برنامه ریزان توسعه، بهبود کیفیت زندگی افراد ساکن روستا بوده، به طوری که هدف تمامی برنامه ریزان ملی و بین‌المللی توسعه، بهبود معیشت خانوار، افزایش کیفیت زندگی روستائیان است (هوگان^۳، ۲۰۱۰). لذا با توجه به اینکه توسعه روستایی راهبردی برای بهبود زندگی اجتماعی و اقتصادی روستائیان فقیر است؛ بنابراین اهداف توسعه روستایی باید گسترش یابد، این اهداف بهبود وضع تولید، افزایش اشتغال و تأمین حداقل قابل قبولی از غذا، مسکن، آموزش و بهداشت و رفاه را شامل می‌شود (قنبری و همکاران، ۱۳۹۸: ۵).

بسیاری از صاحب نظران شاخص توسعه انسانی را همان شاخص کیفیت زندگی میدانند. بنابراین مفهوم توسعه و کیفیت زندگی بسیار به هم نزدیک هستند (رستمی و همکاران، ۱۳۹۲: ۴). هرچند ارتقا و پایداری کیفیت زندگی در مقیاسهای فردی و اجتماعی در سکونتگاه‌های روستایی از دیرباز مورد توجه برنامه ریزان بوده است اما در دهه های اخیر با اولویت یافتن اهداف اجتماعی توسعه و تدوین آنها در قالب برنامه های توسعه به تدریج نگرش انسانی و جامعه شناختی درباره کیفیت زندگی به ادبیات توسعه راه یافته است (صالح پور و جلالیان، ۱۳۹۶: ۲).

متغیر دیگر پژوهش حکمروایی خوب است که در تحلیل تعاریف حکمروایی علاوه بر اشارات متعدد به ماهیت سیستمی و فرایند محوری حکمروایی، کلیدواژه‌هایی چون ارتباطات دوسویه، مشارکت با اجتماع محلی، توسعه پایدار، شبکه‌های غیررسمی و منافع عمومی به چشم می‌خورد، (رضوانی و همکاران، ۱۳۹۶: ۶). مضاف بر این حکمروایی خوب تضمین می‌کند که گروه‌های آسیب‌پذیر و محروم در پروسه‌های تصمیم‌گیری قرار گیرد (محمد عثمان و همکاران، ۲۰۱۵: ۲). در واقع حکمروایی خوب روستایی، شیوه مدیریتی است که اگر بر اساس اصول علمی و اعتماد متقابل تدوین و اجرا شود، اهرمی مناسب برای تضمین پایداری منابع و معیشت جوامع محلی، ساماندهی جوامع، شکوفایی اقتصاد محیط‌های روستایی و توزیع قدرت در نواحی روستایی خواهد بود حکمروایی خوب به صورت مستقیم می‌تواند عامل افزایش خوشبختی باشد (شریف زادگان و قانونی، ۱۳۹۶: ۵) از طرفی نظام ساختاری - عملکردی کنونی مدیریت روستایی کشور، گویای این است که مدیریت روستایی با وجود نهادسازی و

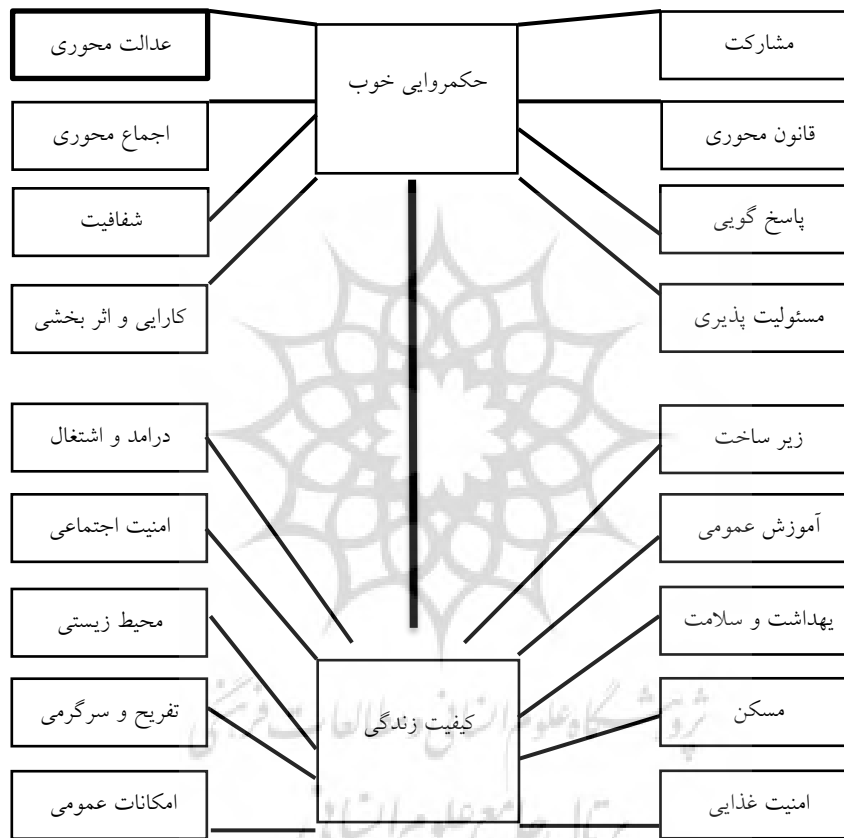
¹ Turkoglu - Kilic

² Hammer

³ Hogan

⁴ Mohaamad Osman

استقرار نهاد دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی، همواره با نگاهی بالا به پایین، با روستا و روستاییان روبه‌رو شده و فقدان الگوی حکمروایی خوب روستایی که می‌تواند زمینه‌ساز حضور و مشارکت فعال مردم در نظام مدیریت و برنامه‌ریزی باشد، بسیار کم‌رنگ بوده و یا در اغلب روستاها دیده نمی‌شود (رحمانی فضلی و همکاران، ۱۳۹۶: ۲)؛ بنابراین آگاهی دهیاران با مفاهیم حکمروایی خوب می‌تواند در موفقیت آنها و تسریع روند دستیابی به حکمروایی خوب در نواحی روستایی مؤثر واقع شود (احمدی و چراغی، ۱۳۹۶: ۱). لذا با توجه به مطالب گفته شده مدل مفهومی به شکل زیر به نمایش در می‌آید.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش اثرات حکمروایی خوب بر بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی

ترسیم نگارندگان، ۱۴۰۲

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی با ماهیت پیمایشی و از نوع همبستگی و به روش توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش بر اساس آخرین سرشماری کل کشور در سال ۱۳۹۵ برابر با ۱۰۲۶۷ نفر و ۳۴۹۹ خانوار

ساکن در مناطق روستایی بخش جلگه می‌باشد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۰ محاسبه شد. ابرار مورد سنجش پرسشنامه محقق ساخته بود که در اختیار محققان و کارشناسان قرار گرفت و پس از رفع اشکالات مطرح شده روایی آن تأیید شد. جهت بررسی پایایی یک مطالعه راهنما در یکی از روستاهای خارج از محدوده انجام و پایایی پرسشنامه با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ برای شاخص‌های حکمروایی خوب ۰/۸۱ و برای شاخص‌های کیفیت زندگی ۰/۸۲ درصد محاسبه شد. برای سنجش و ارتباط بین متغیرهای پژوهش از دو نوع پرسشنامه حکمروایی خوب با تعداد هشت شاخص و ۳۲ گویه و کیفیت زندگی با تعداد ۱۰ شاخص و ۳۴ گویه که بتوان اهداف تحقیق را پوشش دهد استفاده گردید. پرسشنامه در قالب طیف پنج‌قسمتی لیکرت (از خیلی کم=۱ تا خیلی زیاد=۵) طراحی شد. توزیع پرسشنامه در بین روستاهای مورد مطالعه از اصل تسهیم به نسبت استفاده شد به این صورت که پرسشنامه به نسبت تعداد سرپرست خانوار ساکن در هر روستا و به صورت تصادفی بین اهالی توزیع شد که نمونه در جدول (۳) قابل مشاهده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون t تک نمونه‌ای، رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون در نرم‌افزار Spss²³ بهره گرفته شد. برای ترسیم نقشه منطقه مورد مطالعه از نرم‌افزار Arc gis 10/4 استفاده گردید.

جدول ۱. شاخص‌های اثرگذار پژوهش مربوط حکمروایی خوب متغیر مستقل

مؤلفه	شاخص	گویه‌ها و معرف‌ها
	مشارکت	مشارکت مدیران محلی در تصمیم‌گیری مسائل مهم روستا با مردم- همفکری مدیران محلی جهت تصمیم‌گیری برای احداث امکانات رفاهی مورد نیاز از دیدگاه مردم -برآورده کردن خواسته‌های مردم از طرف دهیاری- ساماندهی گورستان‌ها
	قانون محوری	پایبندی مدیران محلی به حقوق شهروندی- پایبندی به قوانین در فعالیتهای اجتماعی و اقتصادی- پایبندی به حقوق دیگر روستاییان- پایبندی مدیران محلی به قوانین در حیطه کار خود.
	پاسخ‌گویی	پاسخ‌گویی مدیران محلی در قبال وظایف محوله مطابق قانون - میزان حضور دهیار و دسترسی بودن شورای اسلامی- برخورد مناسب دهیار و شورا در پاسخ به روستاییان- پذیرش اشتباهات مدیران محلی توسط خودش
	مسئولیت‌پذیری	مسئولیت‌پذیری مدیران محلی در ارتباط با عملکرد خود- معرفی خانواده‌های فاقد سرپرست و ضعیف از لحاظ کیفیت زندگی به نهادهای حمایتی - مدیران محلی در رابطه با دفع بهداشتی زباله - شنیده شدن صدای شما توسط مسئولین
	اجماع محوری	همفکری و هم‌سویی و رابطه دوستانه مدیران محلی با اهالی برای عمران روستا- همفکری در انتخاب پروژه بین روستاییان- تعادل و رابطه مدیران محلی بین نهادهای اجتماعی و دولتی - توافق جمعی بین مدیران محلی با گروه‌های مختلف اجتماعی جوانان و ... در امور مهم روستا-
	شفافیت	در جریان گذاشتن مردم از برنامه‌های مصوب توسط مدیران محلی- شفافیت در تعیین بودجه- برگزاری جلسات عمومی و ارائه گزارش‌های ماهانه و سالانه به مردم در قالب بر شور و ... در دید مردم- شفافیت در تصویب طرح‌ها و تشریح برنامه‌های انجام شده و در دست انجام مدیران محلی با مردم-

کارایی و اثربخشی	رعایت انتخاب پروژه‌های اولویت‌دار برای مردم - توجه به زمان احداث پروژه‌ها با توجه وضعیت آب و هوایی منطقه - صرفه‌جویی در هزینه‌ها و درآمدهای برای روستا - اثربخش بودن مدیران محلی جهت احداث پروژه‌های عمرانی و رفاهی در روستا
عدالت محوری	رعایت عدالت مدیران محلی در برخورد با همه اقشار جامعه - خدمات‌رسانی و تصویب بودجه به همه‌جای روستا - رعایت عدالت در مکان‌یابی پروژه‌های ورزشی و بازی کودکان - رعایت عدالت مکانی جهت احداث مسکن روستایی توسط مدیران محلی

منابع: قدیری معصوم و ریاحی، (۱۳۸۳)، رحمانی فظلی و همکاران، (۱۳۹۶)، رکن‌الدین افتخاری و همکاران، (۱۳۹۰)، حیدری ساریان، (۱۳۹۸)، حیدری ساریان و مومنی (۱۳۹۹)، مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۴۰۲.

جدول ۲. شاخص‌های اثرپذیر پژوهش کیفیت زندگی متغیر وابسته

مؤلفه	شاخص	گویه‌ها و معرف‌ها
کیفیت زندگی	کیفیت زیرساخت	میزان کیفیت جاده‌های ارتباطی - وضعیت اسفالت کوچه‌ها - وضعیت معابر بخصوص در زمستان هنگام بارندگی به توجه به وضعیت آب و هوایی منطقه -
	کیفیت آموزش عمومی	وجود مهد و پیش‌دبستانی برای دانش‌آموزان - آموزش به بی‌سوادان توسط نهضت سوادآموزی - رضایت از برگزاری کلاس‌های ترویجی -
	کیفیت بهداشت و سلامت	دسترسی به شبکه بهداشت روستا - رضایت از دسترسی به بیمارستان مناسب در سطح دهستان و شهرستان - در دسترس بودن پزشک خانواده - رضایت از خدمات اورژانس
	کیفیت مسکن	استفاده از تسهیلات بلاعوض برای نوسازی مسکن خود - رضایت از وضعیت اتاق و زیربنای مسکن خود - میزان کیفیت مسکن شما به لحاظ مقاوم بودن در برابر مخاطرات طبیعی و محیطی -
	کیفیت امنیت غذایی	رعایت استفاده از ویتامین‌های مناسب در سبد غذایی - از کیفیت غذایی خانواده خود رضایت دارید - دسترسی شما به مواد غذایی باکیفیت در روستا
	کیفیت درآمد و اشتغال	میزان رضایت از وضعیت درآمد - امنیت شغلی - رضایت از وضعیت شغلی و انتخاب باب میل خود - رضایت از میزان پس‌انداز در مواقع نیاز -
	کیفیت امنیت اجتماعی و فردی	کاهش نزاع و درگیری اهالی روستا باهم - امنیت عمومی روستا از دید شما - حاضر بودن نیروی انتظامی در صحنه هنگام درگیری - میزان دزدی معتادین در روستا -
	کیفیت تفریح و سرگرمی	وجود امکانات ورزشی برای بخصوص جوانان روستا - وجود پارک و وسایل بازی برای کودکان - فعال بودن کتابخانه مساجد -
	امکانات عمومی و رفاهی	وضعیت روستا از لحاظ شبکه گاز، آب، برق، تلفن و اینترنت، نزدیک بودن به ایستگاه آتشنشانی - بسته شدن راه‌های مواصلاتی در فصل زمستان با بارش برف - در دسترس بودن وسایل حمل‌ونقل عمومی
	کیفیت محیط زیستی	جمع‌آوری به‌موقع زباله توسط دهیاری - جلوگیری از ورود فاضلاب به کوچه‌ها - وضعیت آب شرب روستا - جمع‌آوری فضولات حیوانی از سطح روستا -

منابع: فرجی سبکبار و همکاران (۱۳۹۰)، پور طاهری و همکاران (۱۳۹۰)، افتخاری و همکاران (۱۳۹۰)، رضوانی و منصوریان (۱۳۸۸)، صداقت‌نیا و همکاران (۲۰۱۳) و مطالعات میدانی نگارندگان، ۱۴۰۲.

منطقه مورد مطالعه و روش تحقیق:

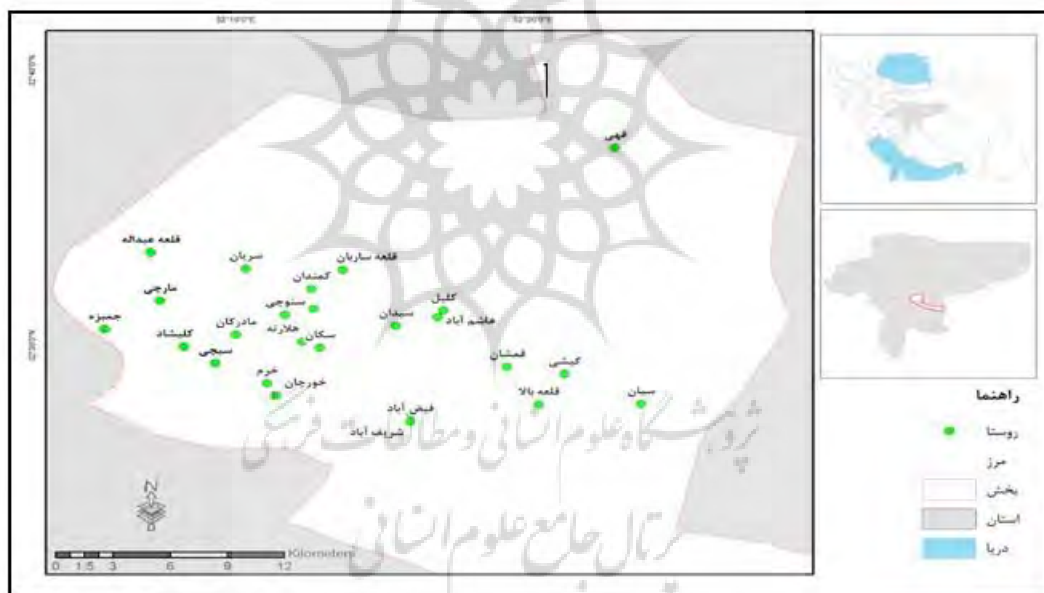
بخش جلگه به مرکزیت شهر هرنند از توابع شهرستان‌های اصفهان از شمال به بخش کوهپایه، از جنوب به بخش جرقویه سفلی و علیا، از شرق به بخش بن رود و از غرب به بخش مرکزی اصفهان محدود است. این منطقه بین ۳۲ درجه و ۱۰ دقیقه تا ۳۳ درجه و ۴۴ دقیقه عرض شمالی از خط استوا و ۵۲ درجه تا ۵۳ درجه و ۴ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ با وسعت تقریبی ۲۰۰۰ کیلومتر مربع و در فاصله ۹۰ کیلومتری از شرق شهرستان اصفهان قرار دارد. گفتنی است ارتفاع بلندی این منطقه از سطح دریا ۱۵۰۰ متر می‌باشد. بخش جلگه به مرکزیت شهر هرنند از توابع شهرستان اصفهان است. این بخش از دو شهر هرنند (مرکز بخش) و شهر اژیبه و دو دهستان به نام‌های امامزاده عبدالعزیز و رودشت تشکیل گردیده است؛ و با توجه به سرشماری سال ۱۳۹۵ این بخش دارای ۲۶ روستا می‌باشد که تعداد خانوار و جمعیت روستاها در جدول (۳) قابل مشاهده است روستاهای بخش جلگه که اقتصاد آنان وابسته به فعالیت کشاورزی است و مورد نیاز این بخش نیز از رودخانه فصلی زاینده‌رود و تعدادی قنات و چاه که اکثر آنها متروکه و در حال خشک شدن است تأمین می‌شود. روستاهای این بخش دارای ویژگی‌های منحصربه‌فردی است که نمونه آن روستای کویری و باستانی قهی می‌باشد که بر اساس مدارک و آثار باقی‌مانده از آن به سال‌های قبل از اسلام می‌رسد.

جدول ۳. روستاهای بخش جلگه از لحاظ تعداد جمعیت، خانوار، بعد خانوار و حجم نمونه

دهستان	روستا	جمعیت	تعداد خانوار	بعد خانوار	نمونه
رودشت	اسلام‌آباد	۲۴۹۳	۸۳۳	۲/۹۹	۸۸
امامزاده عبدالعزیز	قهی	۸۵۵	۲۸۵	۳	۳۰
امامزاده عبدالعزیز	گیشی	۸۷۴	۲۹۲	۲/۹۹	۳۰
رودشت	سیان	۵۵۶	۲۶۴	۲/۶۹	۲۸
امامزاده عبدالعزیز	شریف‌آباد	۶۱۷	۲۰۶	۲/۹۹	۲۲
امامزاده عبدالعزیز	فیض‌آباد	۲۸۶	۹۵	۳/۰۱	۱۰
امامزاده عبدالعزیز	قمیشان	۳۹۹	۱۳۳	۳	۱۴
امامزاده عبدالعزیز	خورچان	۴۸۲	۱۶۱	۲/۹۹	۱۷
امامزاده عبدالعزیز	قلعه بالا	۳۸۸	۱۲۹	۳	۱۳
امامزاده عبدالعزیز	کمندان	۴۰۶	۱۳۵	۳	۱۴
امامزاده عبدالعزیز	هلازته	۲۷۲	۹۰	۳/۰۲	۹
امامزاده عبدالعزیز	کلیشاد	۳۴۳	۱۱۴	۳	۱۲
امامزاده عبدالعزیز	خرم	۲۹۵	۹۸	۳/۰۱	۱۰
امامزاده عبدالعزیز	سیریان	۲۴۴	۸۱	۳/۰۱	۹
امامزاده عبدالعزیز	سیدان	۲۲۷	۷۵	۳/۰۲	۸
امامزاده عبدالعزیز	مادرکان	۲۰۸	۶۹	۳/۰۱	۷

۷	۳	۶۴	۱۹۲	قلعه عبدالله	امامزاده عبدالعزیز
۷	۳	۶۹	۲۰۷	قلعه ساریان	امامزاده عبدالعزیز
۶	۳/۰۱	۶۱	۱۸۴	سیچی	امامزاده عبدالعزیز
۶	۳/۰۱	۵۶	۱۶۹	پاچیک آباد	امامزاده عبدالعزیز
۵	۳	۴۹	۱۴۷	سنوچی	امامزاده عبدالعزیز
۴	۳	۳۶	۱۰۸	سکان	امامزاده عبدالعزیز
۵	۳/۰۴	۴۴	۱۳۴	مارچی	امامزاده عبدالعزیز
۴	۳	۳۱	۹۳	هاشم آباد	امامزاده عبدالعزیز
۲	۳/۰۵	۱۸	۵۵	جمبزه	امامزاده عبدالعزیز
۳	۳	۱۱	۳۳	کلیل	امامزاده عبدالعزیز
۳۷۰	۲/۹۹	۳۴۹۹	۱۰۲۶۷	۲۶	مجموع

منبع سال نامه اماری ۱۳۹۰.

نقشه ۱: نقشه روستاهای منطقه مورد مطالعه.

بحث

از بین مشخصات فردی ۳۷۰ پاسخ دهنده به پرسشنامه ذکر شده سن با کد ۴ (۴۶-۵۵ سال) ۳۵/۱ درصد و فراوانی ۱۳۰ بود. ۰/۹۴ درصد و فراوانی ۳۵۰ نفر از پاسخ دهندگان مرد بودند. میزان تا هل با ۹۸/۴ درصد و فراوانی ۳۶۴

دارای رتبه نخست بود. بیشترین میزان سواد مربوط به کد ۲ (خواندن و نوشتن) ۴۳/۵ درصد و فراوانی ۱۶۱ نفر بود. نوع شغل با کد ۲ (کشاورز) با ۷۴/۶ درصد و فراوانی ۲۷۶ دارای بیشترین درصد بود.

ارزیابی وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب در روستاهای بخش جلگه

به منظور تعیین میزان تأثیر حکمروایی خوب بر کیفیت زندگی مناطق روستایی بخش جلگه، ابتدا به شناسی و ارزیابی وضعیت موجود هر یک از متغیرها حکمروایی خوب (اثرگذار) و کیفیت زندگی (اثرپذیر) پرداخته می‌شود و سپس اقدام به سنجش همبستگی و تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته پرداخته می‌شود. ابتدا برای بررسی وضعیت حکمروایی خوب روستاهای بخش جلگه اقدام به طراحی هشت متغیر و ۳۲ گویه گردید و با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای وضعیت هر کدام از متغیرها سنجیده شد. نتیجه آزمون نشان داد میانگین کلیه متغیرهای حکمروایی خوب برابر با ۲/۷۷ و کمی بالاتر از حد متوسط (۲/۵۰) بدست آمده است؛ و ۶ متغیر با یک درصد خطا و دو متغیر مشارکت و کارایی و اثربخشی با ۵ درصد خطا مثبت و معنادار شده است؛ و می‌توان گفت وضعیت حکمروایی در سطح روستاهای بخش جلگه کمی بالاتر از حد متوسط و در وضعیت مطلوب است. مضاف بر این متغیر اجماع محوری دارای بیشترین میانگین و (۳/۰۹) و متغیر مسئولیت‌پذیری با میانگین (۲/۹۹) در رتبه دوم و به ترتیب از بیشترین به کمترین متغیرهای پاسخ‌گویی، قانون محوری، شفافیت، عدالت محوری، کارایی و اثربخشی و مشارکت در جایگاه بعدی قرار دارند.

جدول ۴. نتیجه آماره آزمون میانگین در بررسی وضعیت متغیرهای حکمروایی خوب در منطقه مورد مطالعه

نتیجه آزمون	تفاوت در سطح ۹۵٪ فاصله اطمینان		آزمون t معیار	سطح معناداری	آماره آزمون	اختلاف از میانگین	میانگین	رتبه	میانگین
	بزرگتر	کوچکتر							
مشارکت	۰/۱۳۸۲	۰/۰۳۲۰	۰/۵۱۹۴۵	۰/۰۰۲	۳/۱۵۳	۰/۰۸۵۱۴	۲/۵۸		
قانون محوری	۰/۳۱۸۷	۰/۲۰۹۷	۰/۵۳۳۰۹	۰/۰۰۰	۹/۵۳۳	۰/۲۶۴۱۹	۲/۶۷		
پاسخ‌گویی	۰/۵۲۶۹	۰/۳۸۹۳	۰/۶۷۲۶۹	۰/۰۰۰	۱۳/۱۰۰	۰/۴۵۸۱۱	۲/۹۵		
مسئولیت‌پذیری	۰/۵۷۱۱	۰/۴۲۰۸	۰/۷۳۴۸۲	۰/۰۰۰	۱۲/۹۸۲	۰/۴۹۵۹۵	۲/۹۹		
اجماع محوری	۰/۶۵۹۳	۰/۵۲۱۷	۰/۶۷۲۹۲	۰/۰۰۰	۱۶/۸۸۱	۰/۵۹۰۵۴	۳/۰۹		
شفافیت	۰/۲۲۳۰	۰/۱۰۹۴	۰/۵۵۵۸۹	۰/۰۰۰	۵/۷۵۲	۰/۱۶۶۲۲	۲/۶۶		
کارایی و اثربخشی	۰/۱۷۹۷	۰/۰۵۰۰	۰/۶۳۴۶۳	۰/۰۰۱	۳/۴۸۱	۰/۱۱۴۸۶	۲/۶۱		
عدالت محوری	۰/۱۸۷۶	۰/۰۶۹۲	۰/۵۷۹۱۷	۰/۰۰۰	۴/۲۶۴	۰/۱۲۸۳۸	۲/۶۲		

منبع، یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲..

ارزیابی وضعیت شاخص‌های کیفیت زندگی در روستاهای بخش جلگه

در قسمت نیز با استفاده از ۱۰ متغیر و ۳۴ گویه اقدام به سنجش و ارزیابی وضعیت کیفیت زندگی از دیدگاه جامعه محلی گردید. به مثابه دیگر طراحی گویه‌ها به صورتی هست که بتواند تقریباً هم بعد عینی و هم بعد ذهنی شاخص‌های کیفیت زندگی را پوشش دهد. آزمون t تک نمونه‌ای نشان داد که میانگین کلیه شاخص‌های کیفیت زندگی برابر با ۲/۸۱ و بالاتر از حد متوسط (۲/۵۰) بدست آمده است. در این بین به غیر از شاخص کیفیت زیرساخت که معنا داری آن کمتر از ۰/۰۵ صدم است؛ بقیه شاخص‌ها با یک درصد خطا مثبت شده است و به احتمال ۰/۹۹ درصد معنادار است. مضاف بر این شاخص کیفیت امنیت اجتماعی و فردی دارای بیشترین میانگین و (۳/۰۸) و شاخص کیفیت بهداشت و سلامت با میانگین (۲/۹۸) در رتبه دوم و به ترتیب از بیشترین میانگین به کمترین شاخص‌های کیفیت محیط زیستی، آموزش عمومی، مسکن، تفریح و سرگرمی، امنیت غذایی، امکانات عمومی و رفاهی، زیرساخت، درآمد و اشتغال در جایگاه بعدی قرار دارند. در ضمن شاخص کیفیت زیرساخت و درآمد و اشتغال از میانگین مطلوب عددی پایین‌تر بود و نشان از وضعیت بعد اشتغال و زیرساخت‌های اساسی در منطقه مورد مطالعه دارد.

جدول ۵. نتیجه آماره آزمون میانگین در بررسی وضعیت شاخص‌های کیفیت زندگی روستاهای بخش جلگه

نتیجه آزمون	تفاوت در سطح ۹۵٪ فاصله اطمینان		آماره آزمون	سطح معناداری	آماره آزمون	انحراف از میانگین	میانگین	مقیاس
	پایین	بالا						
مطلوب	۰/۵۱۸۴	۰/۳۷۷۱	۰/۶۹۰۸۲	۰/۰۰۰	۱۲/۴۶۷	۰/۴۴۷۷۵	۲/۹۴	کیفیت آموزش عمومی
مطلوب	۰/۵۴۳۹	۰/۴۳۳۲	۰/۵۴۱۳۵	۰/۰۰۰	۱۷/۳۵۸	۰/۴۸۸۵۱	۲/۹۸	کیفیت بهداشت و سلامت
نامطلوب	-۰/۰۳۲۴	-۰/۱۶۲۲	۰/۶۳۴۹۷	۰/۰۰۳	-۲/۹۴۷	-۰/۰۹۷۳۰	۲/۴۰	کیفیت زیرساخت
نامطلوب	-۰/۱۱۴۲	-۰/۲۳۹۹	۰/۶۱۴۶۵	۰/۰۰۰	-۵/۵۴۰	-۰/۱۷۷۳۰	۲/۳۲	کیفیت درآمد و اشتغال
مطلوب	۰/۴۸۶۶	۰/۳۶۳۹	۰/۶۰۰۲۱	۰/۰۰۰	۱۳/۶۲۸	۰/۴۲۵۲۳	۲/۹۲	کیفیت مسکن
مطلوب	۰/۵۴۲۵	۰/۴۰۷۵	۰/۶۶۰۴۵	۰/۰۰۰	۱۳/۸۳۴	۰/۴۷۵۰۰	۲/۹۷	کیفیت محیط زیستی
مطلوب	۰/۳۳۶۶	۰/۲۱۲۹	۰/۶۰۴۸۸	۰/۰۰۰	۸/۷۳۸	۰/۲۷۴۷۷	۲/۷۷	امکانات عمومی و رفاهی
مطلوب	۰/۴۲۶۹	۰/۲۹۵۷	۰/۶۴۱۷۹	۰/۰۰۰	۱۰/۸۲۸	۰/۳۶۱۲۶	۲/۸۶	کیفیت امنیت غذایی
مطلوب	۰/۴۸۲۵	۰/۳۲۲۹	۰/۷۸۰۳۸	۰/۰۰۰	۹/۹۲۶	۰/۴۰۲۷۰	۲/۹۰	کیفیت تفریح و سرگرمی
مطلوب	۰/۶۴۶۶	۰/۵۲۹۱	۰/۵۷۴۷۵	۰/۰۰۰	۱۹/۶۷۳	۰/۵۸۷۸۴	۳/۰۸	کیفیت امنیت اجتماعی و فردی

منبع، یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲..

جهت بررسی رابطه همبستگی بین شاخص‌های حکمروایی خوب و کیفیت زندگی در مناطق روستایی بخش جلگه ضریب همبستگی پیرسون بهره گرفته شد. نتایج آزمون پیرسون نشان داد که رابطه ضعیف تا قوی و متوسط بین شاخص‌های حکمروایی و کیفیت زندگی برقرار است. می‌توان این‌گونه عنوان کرد که با افزایش هر شاخص از حکمروایی خوب شاخص‌های کیفیت زندگی نیز بهبود پیدا خواهد کرد. رابطه کارایی و اثربخشی با تفریح و سرگرمی (ضعیف) و رابطه مسئولیت‌پذیری با امنیت غذایی (ضعیف)؛ و بقیه روابط متوسط تا قوی است و سطح معنی‌داری در کمتر از ۰/۰۵ مورد تأیید می‌باشد.

جدول ۶. نتیجه آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی رابطه بین شاخص‌های پژوهش

شاخص‌های کیفیت زندگی											شاخص	
امنیت اجتماعی و فردی	تفریح و سرگرمی	امنیت غذایی	امکانات عمومی و رفاهی	محیط زیستی	مسکن	درآمد و اشتغال	زیرساخت	بهداشت و سلامت	آموزش عمومی			
۳۴۹	۱۵۱	۳۵۷	۳۶۵	۶۴۹	۳۳۲	۸۵۶	۴۸۵	۲۳۸	۴۶۸	مقدار (r)	مشارکت	حکروایی خوب
۱۰۰۰	۱۰۰۴	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	مقدار (p)		
۵۱۴	۲۹۸	۷۰۲	۱۸۹	۲۳۷	۴۳۳	۲۵۶	۲۵۳	۳۴۵	۴۰۴	مقدار (r)	قانون محوری	
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	مقدار (p)		
۶۸۴	۲۱۲	۶۳۶	۲۶۶	۲۵۴	۲۸۰	۲۵۱	۲۹۷	۴۲۲	۲۸۱	مقدار (r)	پاسخ‌گویی	
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	مقدار (p)		
۴۲۴	۱۳۳	۱۰۲۸	۵۰۱	۸۳۱	۳۱۵	۴۱۷	۲۸۴	۱۸۰	۳۷۰	مقدار (r)	مسئولیت‌پذیری	
۱۰۰۰	۱۰۱۱	۵۹۱	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۱	۱۰۰۰	مقدار (p)		
۴۷۹	۶۵۸	۴۴۵	۳۳۶	۳۸۳	۳۰۸	۴۱۱	۱۰۵۳	۶۱۱	۶۶۸	مقدار (r)	اجماع محوری	
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۳۱۱	۱۰۰۰	۱۰۰۰	مقدار (p)		
۳۱۰	۱۹۷	۲۵۰	۸۰۱	۶۲۵	۴۳۷	۵۳۶	۳۲۲	۳۰۳	۵۲۷	مقدار (r)	شفافیت	
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	مقدار (p)		
۲۲۷	۱۰۱۷	۲۸۱	۱۱۶	۴۴۵	۱۸۳	۶۲۶	۳۴۷	۱۲۵	۳۵۱	مقدار (r)	کارایی و اثربخشی	
۱۰۰۰	۷۴۲	۱۰۰۰	۱۰۲۵	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۱۶	۱۰۰۰	مقدار (p)		
۳۲۸	۲۲۳	۱۵۴	۴۶۴	۳۶۲	۲۶۲	۲۳۲	۵۵۷	۲۹۸	۲۸۷	مقدار (r)	عدالت محوری	
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۳	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	مقدار (p)		

منبع، یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲..

همان‌طور که نتایج جدول (۷) نشان می‌دهد در همه شاخص‌های حکمروایی خوب باکیفیت زندگی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. شاخص اجماع محوری با ضریب همبستگی ۰/۷۰۷ دارای بالاترین رابطه و کارایی و اثربخشی با ضریب همبستگی ۰/۴۴۷ دارای ضعیف‌ترین رابطه می‌باشد.

جدول ۷. بررسی رابطه همبستگی پیرسون بین شاخص‌های حکمروایی خوب باکیفیت زندگی

مقدار (p)	مقدار (r)	متغیر وابسته	متغیر مستقل	ردیف
۰/۰۰۰	۰/۶۹۳	کیفیت زندگی	مشارکت	حکمروایی خوب
۰/۰۰۰	۰/۵۷۰	کیفیت زندگی	قانون محوری	
۰/۰۰۰	۰/۵۶۷	کیفیت زندگی	پاسخ‌گویی	
۰/۰۰۰	۰/۵۶۰	کیفیت زندگی	مسئولین پذیری	
۰/۰۰۰	۰/۷۰۷	کیفیت زندگی	اجماع محوری	
۰/۰۰۰	۰/۶۸۵	کیفیت زندگی	شفافیت	
۰/۰۰۰	۰/۴۴۷	کیفیت زندگی	کارایی و اثربخشی	
۰/۰۰۰	۰/۴۹۹	کیفیت زندگی	عدالت محوری	

منبع، یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲..

در ادامه پژوهش جهت بررسی و شناسایی تأثیر متغیرهای حکمروایی خوب بر بهبود کیفیت زندگی از تحلیل رگرسیون چند متغیره بهره گرفته شد. در این آزمون متغیرهای حکمروایی خوب به‌عنوان متغیرهای مستقل و متغیر کیفیت زندگی به‌عنوان متغیر وابسته به صورت همزمان وارد معادله شدند؛ و با توجه به ضریب همبستگی چندگانه می‌توان گفت بین متغیرها همبستگی خیلی قوی وجود دارد. در جدول شماره میزان ضریب تعیین برابر با عدد (۰/۹۴۱) می‌باشد و تا حدود بسیار زیادی قادر به تبیین متغیر وابسته است. ضریب تعیین تعدیل شده نیز در این مدل برای سنجش کیفیت زندگی روستایی مناسب است.

جدول ۸. آماره تحلیل رگرسیون در بررسی تأثیر حکمروایی خوب بر کیفیت زندگی روستاهای بخش جلگه

ضریب تعیین	ضریب تعیین	ضریب همبستگی چندگانه	متغیر مستقل
۰/۸۸۴	۰/۸۸۶	۰/۹۴۱	مشارکت
			قانون محوری
			پاسخ‌گویی
			مسئولین پذیری
			اجماع محوری
			شفافیت
			کارایی و اثربخشی
			عدالت محوری

نتایج مربوط به ضرایب تأثیر رگرسیونی متغیرهای مستقل با ضریب بتای مثبت نشان می‌دهد تغییر یک انحراف استاندارد در شاخص‌های حکمروایی خوب سبب تغییر یک انحراف استاندارد در متغیر کیفیت زندگی روستایی می‌شود. بیشترین تأثیر را متغیر اجماع محوری با بتای (۰/۳۶۴) دارد و به ترتیب متغیرهای مشارکت، شفافیت، پاسخ‌گویی، قانون محوری، مسئولیت‌پذیری، عدالت محوری و کارایی و اثربخشی در رتبه‌های بعدی قرار دارند. در ضمن نتایج همه متغیرها با یک درصد خطا مثبت شده است.

جدول ۹. بررسی ضرایب تأثیر آزمون رگرسیون در بررسی تأثیر حکمروایی خوب بر کیفیت زندگی روستاهای بخش

جلگه

متغیر	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	مقدار (t)	سطح معنی‌داری
	B	خطای استاندارد			
(Constant)	۰/۲۳۰	۰/۰۵۲	.....	۴/۴۵۹	۰/۰۰۰
مشارکت	۰/۱۶۴	۰/۰۲۱	۰/۲۱۵	۷/۷۱۹	۰/۰۰۰
قانون محوری	۰/۱۲۵	۰/۰۱۶	۰/۱۶۹	۷/۶۷۲	۰/۰۰۰
پاسخ‌گویی	۰/۱۰۹	۰/۰۱۳	۰/۱۸۵	۸/۶۲۶	۰/۰۰۰
مسئولیت‌پذیری	۰/۰۷۲	۰/۰۱۳	۰/۱۳۴	۷/۸۶۸	۰/۰۰۰
اجماع محوری	۰/۲۱۴	۰/۰۱۳	۰/۳۶۴	۱۶/۹۳۴	۰/۰۰۰
شفافیت	۰/۱۴۳	۰/۰۱۸	۰/۲۰۱	۷/۸۶۸	۰/۰۰۰
کارایی و اثربخشی	۰/۰۳۹	۰/۰۱۴	۰/۰۶۳	۲/۸۶۵	۰/۰۰۴
عدالت محوری	۰/۰۳۵	۰/۰۱۴	۰/۰۷۷	۳/۷۰۲	۰/۰۰۰

منبع، یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲..

نتیجه‌گیری

از دید ساکنان محلی وضعیت حکمروایی خوب در روستاهای بخش جلگه با میانگین (۲/۷۷) و شاخص کیفیت زندگی نیز با میانگین (۲/۸۱) کمی بالاتر از حد متوسط است. شاخص‌های اجماع محوری، مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی دارای، امنیت اجتماعی و فردی، آموزش عمومی، بهداشت و سلامت، محیط‌زیست دارای بالاترین میانگین‌ها می‌باشند که می‌توان این‌گونه تفسیر کرد که اجماع محوری باعث بالا رفتن امنیت اجتماعی و فردی و محیط‌زیست شده است که این تأثیر ناشی از همفکری مدیران محلی با جوانان و ریش‌سفیدان و احساس مسئولیت کردن مدیران محلی برای افزایش کیفیت زندگی در روستا بوده است؛ و پایین بودن کارایی و اثربخشی و زیرساخت و اشتغال پایین را نیز می‌توان این‌گونه تفسیر کرد که مدیران محلی هنوز نتوانسته‌اند اثربخش باشند و مشکل اشتغال و زیرساخت را در منطقه حل کنند با توجه به اینکه اکثر مردم این منطقه قبلاً کشاورز بوده‌اند و به دلیل

خشک‌سالی‌های پیاپی حاشیه زاینده‌رود بیشتر به شغل آزاد از جمله (رانندگی در اصفهان) رو آورده‌اند که این امر باعث پایین آمدن نرخ اشتغال در منطقه شده است. در کل نتایج تحلیل همبستگی بیان‌گر این موضوع است که بین شاخص‌های حکمروایی خوب و کیفیت زندگی در روستاهای بخش جلگه متوسط تا قوی وجود دارد. بررسی میزان تأثیر شاخص‌های حکمروایی خوب بر بهبود کیفیت زندگی از رگرسیون چندگانه استفاده گردید. ضریب تعیین ۰/۸۸ درصدی آماره تحلیل رگرسیون بیان‌کننده تأثیر ۰/۸۸ درصد متغیر اثرگذار (حکمروایی خوب) بر متغیر اثرپذیر (کیفیت زندگی) زندگی است. نتایج ضریب بتا نیز نشان داد رابطه همه هشت متغیر مستقل (حکمروایی خوب) با متغیر وابسته (کیفیت زندگی) با سطح یک درصد خطا مثبت معنادار است و در این بین متغیر اجماع محوری با ۰/۳۶ درصد بیشتر از سایر متغیرها در بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی تأثیر دارد. مثبت بودن ضریب بتا بیان‌کننده این است که با افزایش یک متغیر دیگر نیز بهبود پیدا خواهد کرد؛ و در پایان سؤالات موردسنجش و فرضیه پژوهش مورد تأیید قرار گرفت.

پیشنهاد می‌شود متغیر عدالت محوری و کارایی و اثربخشی در منطقه از سوی مدیران محلی بیشتر رعایت گردد. افزایش زیرساخت‌ها که خود باعث افزایش اشتغال صنایع کوچک و زودبازده می‌شود. برگزاری جلسات مدیران محلی با مردم برای بیان مشکلات و در اولویت قرار دادن طرح‌های خیلی ضروری که خود این امر باعث افزایش کارایی و اثربخشی در مدیران محلی می‌شود. برگزاری کلاس آموزشی برای مدیران محلی و آشنایی آنها با مفاهیم حکمروایی خوب.

منابع

- احمدی، منیژه؛ چراغی، مهدی (۱۳۹۶). ارزیابی عوامل مؤثر بر تحقق حکمروایی خوب روستایی با تأکید بر عملکرد دهیاری‌ها مطالعه موردی: (دهستان چاپپاره بالا، شهرستان زنجان). جغرافیا و برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۷(۴)، ۳۳-۴۴.
- پورطاهری، مهدی؛ رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا؛ فتاحی، احمد (۱۳۹۰). ارزیابی کیفیت زندگی در نواحی روستایی، مطالعه موردی: دهستان خاوه شمالی استان لرستان، پژوهش‌های جغرافیایی انسانی، ۴۳(۷۶)۱۳-۳۱.
- حیدری، ساربان (۱۳۹۸). ارزیابی الگوی مدیریت محلی روستایی مبتنی بر شاخص‌های حکمروایی خوب (مطالعه موردی: شهرستان مشکین شهر)، جغرافیا و توسعه (۸۷)، ۱۳۹۸.
- حیدری ساربان، وکیل؛ مومنی، احمد (۱۳۹۹). اثرات حکمروایی خوب بر بهبود شاخص‌های رفاه اجتماعی مناطق روستایی، مطالعه موردی: شهرستان فریدن، فصلنامه راهبردهای توسعه روستایی، ۷(۴)، ۴۷۱-۴۸۷.

- دادورخانی، فضیله؛ سلمانی، محمد؛ فرهادی، صامت؛ زارع، زهره (۱۳۹۰). حکمروایی خوب راهبردی برای کاهش فقر روستایی، نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، ۳(۴)، ۱۸-۳۶.
- دربان آستانه، علیرضا؛ محمودی، منیژه (۱۳۹۵). ارزیابی کیفیت زندگی در روستا-شهرهای جدید (مطالعه موردی: شهر بانوره). جغرافیا و توسعه، ۴(۲۴)، ۲۱۸-۱۹۹.
- رحمانی فضلی، عبدالرضا؛ صادقی، مظفر رحمانی، بیژن؛ علیپوریان، جهانبخش (۱۳۹۳). بنیان‌های نظری حکمروایی خوب در فرایند مدیریت روستایی نوین، مدیریت شهری، ۱۳(۳۷)، صفحه ۵۴-۴۳.
- رحمانی فضلی، عبدالرضا؛ منشی‌زاده، رحمت‌الله؛ رحمانی، بیژن؛ علیپوریان، جهانبخش (۱۳۹۶). تحلیل جایگاه مدیریت روستایی مبتنی بر رویکرد حکمروایی خوب در توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی: مقایسه بخش مرکزی کوهدشت و بخش لواسانات). پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی، ۶(۲)، ۱۵۲-۱۳۳.
- رئیزی، محمد کریم؛ بازوند، سجاد (۱۴۰۱). ارزیابی اثرات حکمروایی خوب بر سرزندگی خانوارهای روستایی (مطالعه موردی روستاهای شهرستان زاهدان، فصلنامه جغرافیا و روابط انسانی، دوره (۵) ۳: ۵۰۵-۴۸۸).
- رستمی، فرحناز؛ علی‌آبادی، وحید؛ بقایی، سارا (۱۳۹۲). نقش عضویت در تشکل‌های روستایی بر سطح سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی زنان روستایی. اقتصاد فضا و توسعه روستایی، ۲(۲)، ۱-۱۴.
- رضوانی، محمدرضا؛ صباغ‌پور آذریان؛ مهدیه، شفیعا، سعید (۱۳۹۶). نقش بازیگران کلیدی در حکمروایی گردشگری الکترونیکی در ایران، مطالعات مدیریت گردشگری، ۱۲(۴۰)، ۴۱-۸۲.
- رضوانی، محمدرضا؛ منصوریان، حسن (۱۳۸۷). سنجش کیفیت زندگی: بررسی مفاهیم، شاخص‌ها و مدل‌ها و ارائه مدل پیشنهادی برای نواحی روستایی، روستا و توسعه، ۱۱(۳)، ۱-۲۶.
- رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا. فتاحی، احدالله، حاجی‌پور، مجتبی (۱۳۹۰). ارزیابی توزیع فضای کیفیت زندگی در مناطق روستایی مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان دلفان استان لرستان. پژوهش‌های روستایی، ۲(۲)، ۹۴-۶۹.
- رکن‌الدین افتخاری؛ عظیمی‌آملی، جلال؛ طاهرپور، مهدی؛ احمدپور، زهرا (۱۳۹۰). تبیین رهیافت حکمروایی خوب و توسعه پایدار روستایی در مناطق روستایی استان مازندران. پژوهش‌های روستایی، ۲(۴)، ۱-۳۴.

زیاری، کرامت الله؛ پوراحمد، احمد؛ حاتمی نژاد، حسین؛ باستین، علی (۱۳۹۷). سنجش و ارزیابی اثرات حکمروایی خوب شهری بر زیست پذیری شهرها (مطالعه موردی: شهر بوشهر). پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۹(۳۴)، ۱-۱۸.

سجاسی قیداری، حمدالله (۱۳۹۵). تحلیل تأثیرات پرداخت یارانه‌های نقدی بر بهبود کیفیت زندگی خانوارهای روستایی (مطالعه موردی: روستاهای دهستان شرینگ). مجلس و راهبرد، ۲۳(۸۵)، ۱۰۷-۱۴۲.

سجاسی قیداری، حمدالله؛ اسفرم، یعقوب؛ رهبری، مهناز (۱۳۹۶). نقش مدیریت محلی در کاهش آسیب‌پذیری کالبدی با رویکرد حکمروایی خوب (مطالعه موردی دهستان بهمینی سرحد غربی)، راهبردهای توسعه روستایی، ۴(۳)، ۴۰۵-۴۲۶.

شریف زادگان، محمدحسین؛ قانونی، حسین (۱۳۹۶). تحلیل رابطه حکمروایی خوب کشورها و کیفیت زندگی شهرها، رفاه اجتماعی، ۱۷(۶۶)، ۱۸۵-۲۲۱.

صالح پور، شمسی؛ جلالیان، حمید (۱۳۹۶). سنجش پایداری کیفیت زندگی در سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه موردی دهستان حسنلو، اذربایجان غربی)، راهبردهای توسعه روستایی، ۴(۴)، ۴۵۲-۴۲۷.

طالشی، مصطفی؛ دربان آستانه، علیرضا؛ موسوی، عارف (۱۳۹۶). تبیین الگوی فضایی حکمروایی خوب روستایی پیرامون کلانشهر کرج، پژوهش‌های جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، ۵(۴)، ۵۸۵-۶۰۶.

عزیز پور، فرهاد؛ افروخته، حسن؛ شامانیان، مریم (۱۳۹۳). تحلیل فضایی کیفیت زندگی در سکونت‌گاه‌های روستایی، مورد: دهستان قرق شهرستان گرگان. اقتصاد فضا و توسعه روستایی، ۳(۱)، ۱۰۷-۱۲۲.

قادر مرزی، حامد؛ احمدی، حسین؛ عاطفه؛ جوان، فرهاد (۱۳۹۷). تحلیلی بر تأثیر حکمروایی خوب در بهبود کیفیت زندگی روستایی مطالعه موردی شهرستان دهگلان، انجمن جغرافیای ایران، ۱۶(۵۸): ۱۷۵-۱۹۰.

قنبری، سیروس؛ شایان، محسن؛ رشیدی، سعیده؛ ابراهیمی پور، فائزه؛ رئیسی، محمد کریم (۱۳۹۸). توان‌های توسعه کشاورزی شهرستان داراب و پیش‌بینی نتایج آن بر توسعه روستایی، جغرافیا و پایداری محیط، ۹(۲)، ۶۷-۸۲.

مطیعی لنگرودی، سید حسن؛ حجتی پور، محمد (۱۳۹۷). الگویی میان‌کنش سازمانهای مردم‌نهاد با حکمروایی مطلوب روستایی (مطالعه موردی: دشت حسین آباد غیناب در شهرستان سریشه، جغرافیا و توسعه، ۵۰(۲)، ۱۰۹-۱۲۶.

مومنی، احمد؛ جهانشیری، ماندانا؛ عزمی، آئیث (۱۳۹۹). اثرات حکمروایی خوب بر زیست پذیری سکونت گاه های پیراشهری در دهستان آدران، مجله توسعه فضاهایی پیراشهری، ۲(۱)، ۱۹۳-۲۰۵.

نوروزی، اصغر؛ ابراهیمی، الهه (۱۳۹۷). تحقق پذیری شاخص های حکمروایی خوب در نواحی روستایی شهرستان لنجان، برنامه ریزی توسعه کالبدی، ۳(۶)، ۹۳-۱۰۹.

Adisalem M, 2015. The Performance of Good Governance on Land Administration at Local/Woreda Level: The Case of Naeder Adet Woreda, Tigray Region, Ethiopia. *Inter. J. Polit. Sci. Develop.* 3(8): 1-11.

Bien , B., & Bien –Barkowska ,K.(2016).Objective drivers of subjective well-being in geriatric inpatients :mobility function and level of education are general predictors of self-evaluated health , feeling of loneliness ,and severity of depression symptoms .*Quality of Life Research* , 25(12),3047-3056.

Elmenofi, G.A.G., El Bilali, H. and Berjan, S. 2014. Governance of rural development in Egypt, *Agricultural Science*, 59(2): 285-296 .

Hammer ,J.& Spears , D.(2016).Village sanitation and child health :Effects and external validity in a randomized field experiment in rural India *Journal of health economics*, 48,135-148.

Helliwella, J. F, Huangb, H, Groverc, Sh, Wangd, S., (2018), **Empirical linkages between good governance and national wellbeing**, *Journal of Comparative Economics*, (46) :1332-1346.

Hogan ,M.C.et al .(2010).Maternal mortality for 181 countries ,1980-2008:a systematic analysis of progress towards Millennium Development Goal 5.*The Lancet* , 375(9726),1609-1623.

Mohamad Osman, M, M Bakri, N. I., Bachok, S., Ibrahim, M., & Mohamed, M. Z. (2015). Assessing social welfare department service delivery system towards vulnerable and disadvantages group in Malaysia: case study of Perak. *Procedia Environmental Sciences*, (28): 418-426 .

Turkoglu , N.and D.Kilic (2012).”Effects of care burdens of caregivers of cancer Patients on their quality of life.”*Asian Pac j Prev* 13(8):4141-4145.

Woreda Hawzen (2017) *Decentralized Good Governance in Rural Land Administration: The Case of*, *IJEDR Volume 5, Issue 2. P: 131-142.*

Go, F.M. & Trunfio, M. (2011). *E-Services Governance in public and private sector: a Destination Management Organization Perspective*, Wien: Springer, pp10 19.